

پنجشنبه 30 مرداد 1399-30 ذی الحجه 1441-20 آگوست 2020

اجباری شدن نام خانوادگی برای افراد در ایران (1313 ش)

اجباری شدن نام خانوادگی برای افراد در ایران (1313 ش)، در ایران انتخاب نام خانوادگی از سال های انقلاب مشروطه در میان قشر روشنفکر جامعه رواج یافته بود، اما با پایان یافتن جنگ جهانی اول و در سال 1304، واحد زیرمجموعه بلدیّه به «اداره» ارتقا یافت و عنوان «احصائیه» برای آن انتخاب شد. پس از آن و در زمان سلطنت رضاشاه، در سال 1313 با تصویب قانون مدنی، استفاده از القاب گذشته منسوخ و انتخاب نام خانوادگی برای کلیه اتباع ایران اجباری شد. در این دوران، افرادی به عنوان مأمور ثبت به مناطق مختلف فرستاده می شدند تا نام خانوادگی برای هر طایفه مرجع قانونی داشته باشد. گزینش نام خانوادگی نیز، معمولاً از چند روش پیروی می کرد که یکی از آنها پیشه نیاکان در يك قوم است. محل اسکان قوم و نام یا شهرت بزرگ خاندان (پدر، پدربزرگ، جد)، از دیگر شیوه های متداول انتخاب نام خانوادگی بوده است. گاهی هم يك نام خانوادگی بر اساس شغل یا حرفه (همچون صراف، جواهریان، پزشک زاد) یا يك ویژگی بدنی یا فیزیکی (خوش چهره، قهرمان) باز می گشت. در نهایت و با تصویب قانون مدنی کشور در سال 1313 ثبت نام خانوادگی نیز، اجباری شد. بر اساس قانون، سرپرست خانواده باید برای خانواده خود نام خانوادگی انتخاب می کرد و نام خانوادگی تخصیص یافته از سوی وی به سایر افراد خانواده اش هم اطلاق می شد. و از آن زمان تاکنون بیش از چهار نسل از ایرانیان به این نام های خانوادگی خوانده می شوند.

آتش، rlm& بی:ی "مسجدالاقصی" قبله اول مسلمانان توسط رژیم صهیونیستی، اسبابا، (1348 ش)، در س:ی rlm& ام مرداد 1348 ش، مسجدالاقصی، اولین قبله مسلمین و یکی از مقدس ترین معابد مورد احترام ادیان آسمانی، توسط اشغالگران صهیونیست به آتش کشیده شد. ستون rlm& های آتش و دود تا ارتفاع صدها متری به آسمان برخاست. در قسمت جنوب شرقی در حدود دویست متر مربع از سقف مسجد کاملاً منهدم گردید و گنبد مسجد در پنج نقطه سوخت. همچنین یکی از آثار متبرک مسجد و يك منبر مخصوص که هشتصد سال سابقه داشت نیز کاملاً از بین رفت. این جنایت دردناک، بازتاب تند و موج خروشان در جهان اسلام به وجود آورد؛ آتش خشم مبارزان نهضت اسلامی ایران را برافروخته کرد و رژیم شاه را که همیار اسرائیل بود، دچار بحران جدی نمود. تلاش روزنامه rlm& های ایران که دست ساواک را در پشت سر داشتند، به منظور فرو نشاندن خشم ملت مسلمان ایران بی rlm& نتیجه ماند. در نهایت محمدرضا پهلوی پس از این حادثه ناگزیر شد تا برای کاستن از خشم عمومی، مژورانه، بیانیه rlm& ای منتشر سازد و اظهار داغداري کند در حالی که وی پس از مدتی که در اجلاس سران کشورهای اسلامی سخنرانی می rlm& کرد، از مسجدالاقصی نامی نبرد. حضرت امام خمینی(ره)، آتش زدن مسجدالاقصی و کنفرانس اسلامی را به شدت محکوم کردند و کنفرانس را متهم نمودند که تلاش دارد جنایت صهیونیسم را در این حادثه لوث کند.

همان، گذاشت دانشمند شعب "علامه محمدباقر مجلسی"، صاحب کتاب عظیم "بحار الانوار"، پدرش مولا محمدتقی مجلسی از شاگردان بزرگ علامه محمدباقر مجلسی در سال 1037 ق در اصفهان به دنیا آمد. پدرش مولا محمدتقی مجلسی از شاگردان بزرگ شیخ بهایی بود و در علوم اسلامی از سرآمدان روزگار خود به شمار می rlm& رفت. علامه محمدباقر مجلسی درس و بحث را از چهار سالگی نزد پدر آغاز کرد و نبوغ سرشار او به حدی بود که در چهارده سالگی از فیلسوف و دانشمند بزرگ اسلام، ملا صدراي شیرازی، اجازه روایت گرفت. از آن پس در حضور استادانی چون: علامه شوشتری، میرزای جزایری، ملا محسن فیض کاشانی، ملا صالح مازندرانی و شیخ حرّ عاملی زانوی ادب زد و به مقامات عالی علمی رسید. سپس به تدریس روی آورد و شاگردان بی rlm& شماری از مکتبش استفاده کردند. علامه مجلسی در این حال با خود چنین اندیشید که باید گوهرهای گران بهای اهل rlm& بیت را که جمع rlm& آوری کرده است در قالبی زیبا به نام بحارالانوار بگنجاند تا نه تنها طلاب، بلکه تمام علاقه rlm& مندان بتوانند به سوي قبله دل rlm& ها یعنی کلام اهل rlm& بیت هدایت شوند. از این روی دست به کاری عظیم زد و شروع به نگارش این دایرةالمعارف بزرگ تشیع نمود. کتاب عظیم "بحارالانوار" حاوی احادیث ارزشمند اهل rlm& بیت(ع) در یکصد و ده جلد بزرگ rlm& ترین و ماندگارترین اثر این محدث کبیر شیعه به شمار می rlm& رود. همچنین حقّ الیقین، عین الحیاة، مشکوٰۃ الانوار به فارسی و شرح اربعین، میراث العقول و رساله فی الاوزان به عربی از دیگر آثار این علامه سترگ می rlm& باشند. سرانجام علامه محمدباقر مجلسی این رادمرد علم و عمل در 27 رمضان سال 1111 ق در 74 سالگی درگذشت و در جوار پدر علامه rlm& اش در کنار مسجد جامع اصفهان، مدفون شد.

آغاز هفته جهانی مسجد از س:ی rlm& ام مرداد ماه برابر با 21 اوت همزمان با سالگرد آتش زدن مسجدالاقصی توسط رژیم صهیونیستی اسرائیل، برگزار می rlm& شود. در این اجلاس از کشورهای عضو خواسته شد با هدف ارج نهادن به نقش مساجد و صیانت از آنها به عنوان اماکن مقدسه، در احیاء و تجلیل از این روز تلاش کنند. ارایه الگوی مناسب برای بزرگداشت هفته مسجد، تبیین مطالبات و نیازهای مساجد، بررسی وضعیت گذشته و حال مساجد، بررسی نقش

شهادت، هجانه، آگاه و ماه، انقلابی، "شیخ محمد خیابانی"، د. تدب (1338 ق)، شیخ محمد خیابانی در سال 1297 ق در خامنه از توابع شبستر به دنیا آمد. در ابتدا مدتی به همراه پدر به کار تجارت مشغول بود، اما گرایش روحی به فراگیری علم او را به سلك روحانیت در آورد. شیخ محمد مدارج علمی را به سرعت پیمود و در درس عالی فقه و اصول و هیئت و نجوم شرکت کرد. در محاصره ویرانی تبریز، وی از ارکان فکری و رهبری مردم بود و با لباس روحانیت و تفنگ بر دوش در سنگرها به دفاع از شهر و ناموس و حیثیت مردم مسلمان در مقابل سپاه متجاوز عین الدوله صدراعظم قاجار پرداخت. پس از خلع محمدعلی شاه از حکومت، از طرف مردم تبریز به مجلس شورای ملی راه یافت، و در کنار افرادی همچون شهید مدرس به دفاع از حقوق مردم قیام کرد. از قاجار کارهای درخشان خیابانی در مجلس دوم، اعتراض شجاعانه و کارساز او علیه اولتیماتوم استعماری دولت تزاری روس بود. اوضاع نابسامان ایران و اخراج نمایندگان آذربایجان از مجلس شورای ملی، شیخ محمد خیابانی را به تشکیل مجلس محلی و قیام مردمی فرا خواند و در 16 رجب 1338 آن را علنی ساخت. در این قیام تبریز از لوٹ حضور خائنان و بیگانگان مزدور پاک شد و زمام امور به دست خیابانی و یارانش افتاد. این قیام پیروزمندانه، پنج ماه ادامه داشت. سرانجام با خیانت مخبرالسلطنه که چهره و نام و ملی داشت، هواداران و یاران خیابانی به قتل رسیده و یا خلع سلاح شدند. در نهایت بر اثر خیانت برخی مزدوران، شیخ محمد خیابانی در 29 ذی الحجه و سال 1338 ق (22 شهریور 1299 ش) به شهادت رسید. پیکر وی را در گورستان سید حمزه در تبریز به خاک سپردند. بعدها، این گورستان به مدرسه تبدیل شد و با ویرانی مدرسه، مقبره ویرانی مظلوم هم از بین رفت.

د. گذشت "خه، شد حه، کاما" ابدان شناس، هندی (1909 م) خورشیدجی رستم جی کاما، از ایران و شناسان معروف پارسی هند و متخصص در زبان و ادبیات پهلوی و خطشناسی میخی، در 11 نوامبر سال 1829 م در شهر بمبئی هند به دنیا آمد. وی پس از تکمیل تحصیلات مقدماتی خود در هند، به اروپا سفر کرد و زبان ویرانی، آلمانی، پهلوی و اوستایی و خط میخی را فرا گرفت. کاما در همین زمان، کار تطبیق گرامر و دستور زبان ویرانی و سانسکریت را به انجام رساند. وی پس از بازگشت به هند، برای رسمی ساختن زبان پهلوی در تحصیلات دانشگاهی کوشش فراوانی کرد و سرانجام موفق شد که این زبان را در امتحانات ورودی دانشگاه و مقاطع بالاتر دانشگاهی در رشته زبان، رسمی سازد. کاما هم ویرانی ویرانی، در علوم عقلی جهان ایران باستان، تبحر فراوانی یافت و به تدریس پرداخت. کاما، علاوه بر ادبیات، در علوم اجتماعی، گیاه ویرانی، شیمی و علم نجوم نیز مهارت داشت و به عنوان یک سخنران زبردست از نفوذ کلام ویرانی ویرانی بود. خورشید جی رستم جی کاما سرانجام در بیستم اوت 1909 م در هشتاد سالگی درگذشت. 27 سال پس از مرگ کاما، مؤسسه ویرانی با موضوع خاورشناسی به نام وی دایر گردید که امروزه به عنوان یک مرکز برجسته تحقیقاتی مورد استفاده و محل رجوع دانشمندان ویرانی باشد. این مؤسسه علاوه بر انتشار ده ویرانی ها جلد کتاب در زمینه ویرانی های گوناگون خاورشناسی و ایران ویرانی، مجموعه مقالات کاما را در دو جلد گردآوری و عرضه نموده است.

تفاحم ارتش، پیمان ویرانی به چکسلواکی و اشغال ایران، کشه، (1968 م) در سال ویرانی های اولیه زمام ویرانی، داری لئونید یرژیف بر اتحاد جماهیر شوروی، تغییر و تحولاتی در کشور چکسلواکی تحت رهبری الکساندر دوبچک ایجاد شد. شتاب تحولات در چکسلواکی و فاصله گرفتن این کشور بلوک شرق از سایر کشورهای کمونیستی، باعث نگرانی سران کیرملین از اوضاع چکسلواکی گردید. از این رو طی دو کنفرانس با حضور رهبران پنج کشور عضو پیمان ورشو، از چکسلواکی خواسته شد تا ضمن قبول اصل تساوی حقوق احزاب کمونیستی، از آرمان ویرانی های سوسیالیستی بلوک شرق دفاع کند. اما دوبچک تغییر زیادی در خط مشی خود نداد. از آن سو آزادی رفت و آمد بین چکسلواکی و کشورهای غربی و گزارش ویرانی های که در مطبوعات غرب از حرکت چکسلواکی در طریق آزادی منتشر می ویرانی شد بر نگرانی ویرانی های رهبران شوروی از مسیر تحولات این کشور افزود. در این هنگام گزارش رسید که صدها مامور سازمان جاسوسی آمریکا، سیا و سایر سازمان ویرانی های جاسوسی غرب در چکسلواکی مشغول فعالیت هستند و اگر برای تغییر مسیر اوضاع در این کشور اقدام جدی و فوری به عمل نیاید، چکسلواکی از دست خواهد رفت و کشورهای دیگر اروپای شرقی را نیز به دنبال خود خواهد کشاند. از این رو، تصمیم به مداخله نظامی و مسلحانه در چکسلواکی در 18 اوت 1968 م اتخاذ شد و به چهار کشور دیگر عضو پیمان ورشو شامل لهستان، مجارستان، بلغارستان و آلمان شرقی که از دستورات مسکو پیروی می ویرانی کردند ابلاغ گردید. در نهایت، 24 لشکر از نیروهای پیمان ورشو در شامگاه روز بیستم اوت 1968 م وارد خاک چکسلواکی شدند و بدون برخورد با مقاومتی به طرف پایتخت پیشروی کردند. دوبچک که غافل ویرانی گیر شده بود و مقاومت در برابر نیروهای پیمان ورشو را بی ویرانی فایده می ویرانی دانست از نیروهای مسلح چکسلواکی خواست که از مقاومت در برابر متجاوزین خودداری کنند. دنیای غرب همچنان که چکسلواکی را در آغاز جنگ جهانی دوم، در برابر آلمان تنها گذاشته بود، در اینجا هم جز صدور چند اعلامیه و اعتراض لفظی کاری نکرد، زیرا چکسلواکی به موجب تعهدات پیمان یالتا، منطقه تحت نفوذ شوروی به شمار می ویرانی رفت. یرژیف نیز تجاوز نیروهای پیمان ورشو به چکسلواکی را این ویرانی گونه توجیه کرد که هرگاه دست ویرانی آوردهای سوسیالیسم در یک کشور سوسیالیستی به خطر بیفتد، کشورهای دیگر سوسیالیست برای حفظ و حراست از آن، مسئولیت مشترک دارند. این نظریه بعدها به عنوان دکترین یرژیف یا اصل حاکمیت محدود نیز شهرت یافت. یرژیف در همان روزهای اول اشغال چکسلواکی، دستور ربودن الکساندر دوبچک را صادر کرد و پس از مذاکراتی با وی در مسکو، او را بر سر کار قبلی خود نهاد. اما این امر حيله ویرانی ای بود که یرژیف برای آرام کردن اوضاع به کار بُرد. در

هفدهم آوریل 1969م، دویچک از سمت دبیرکلی حزب کمونیست برکنار شد و دولت مطیع مسکو بر سر کار آمد. مساجد در تعامل بین دین و دولت و معرفی و قدردانی از ائمه جماعات موفق از جمله موضوعاتی است که در این هفته مطرح می‌گردد. تبیین قداست و عظمت مسجد، تکریم نیروهای فعال در مساجد، توجه به عمران و آبادانی معنوی و فیزیکی مساجد، تلاش برای بهبود محتوای برنامه‌های فرهنگی مساجد و ایجاد هماهنگی بین متولیان این اماکن شریف نیز باید در این هفته مورد توجه قرار گیرند.